

TEKNOLOGIA

Spotify eta adierazpen askatasuna

DIANA FRANCO

Askotan uste dugu adierazpen askatasunerako eskubidea nahi duguna esateko eskubidea dela. Testuingururik gabe biziko bagina bezala, askatasuna hutsune batean existituko balitz bezala, harreman barik, kritikarik gabe.

Zentsura eta komisariotza hitzak gai hau ulertzeko beharrezkoak dira. Zentsurak zigorrak dakartza: kartzela, bizitza galtzea, hitz egiten ez uztea... Komisariotzak aukeraketa dakar. Spotifyk 100 milioi dolar ordaindu zikion Jon Rogani 2020an, haren podcasta eskusiban bere plataforman eskaintzeagatik; bilatzen dituen edukien inguruan aukeraketa nabarmena egin zuen, nahiz eta hainbat adituren arabera Roganek ematen duen informazioa askotan ez dagoen zorrotzasunez landua eta desinformazioa den. Informazio okerrek eremu digitalean arinago zabaltzeko aurkitu duten aukerei esker, azken urteetan egoera arriskutsuak ekarri dituzte: adibidez, COVID-19a lixibarekin sendatu zitekeela zabaldu zuen Donald Trumpek, eta zenbait pertsona horrekin kutsatu ziren.

Betiko hedabideak komisariotza lan batekin lotu izan ditugu, eta norberak gogokoago izan duen lerro editoriala jarraitu izan du. Plataformak, ordea, jaberik ez balute bezala ulertzen ditugu, baina ez da horrela, ez dira neutralak. Horregatik egin zaigu hain deigarria joan den asteko Neil Young-en jokabidea, agerian utzi baitu Spotify plataformaren neutraltasun eza, baita berak negoziatioak norekin egin nahi dituen duen eskubidea ere. Neil Young abeslariak Spotify utzi du, Joe Roganen edukia duen plataforman batean bere musika izatea ez duelako baliokide ikusten. Youngen jokabidearekin bat egin du beste hainbat sortzailek, eta plataformaren erabiltzaileen erreakzioak ere ugaritzen ari dira.

Gertaera honekin zerbait berria ikasiko dugun susmoa dut, baina adi egon gaitzen, berdin funtzionatzen duten beste plataforma batzuk eskuak igurzten ari baitira bitartean, erabiltzaile eta sortzaileei ateak parez pare irekitzen. ●

NAZIOARTEA

Lehen ministro Antonio Costa hauteskundeetan emaitzen ostean. / EFE

Kasta babestu dutenen porrota

AXIER LOPEZ

Alderdi sozialista batek, duela urte gutxi batzuek Europar erdi hiltzat jotzen zuten horietako batek, gehiengo osoa lortu du.

Portugalgo Antonio Costa sozialistaren gobernuak hauteskundeak aurreratzea erabaki zuen, 2022ko aurrekontuak onartzeko babes nahikorik lortu ez zuelako. Sozialistek aurrekontu horiek negoziatzeari uko egin zioten, eta hala, bazkideen aurkako botoa jaso zuen, Blocorena –Podemos moduko alderdien bilgune bat– eta alderdi komunistarena. Costak gutxiengoan gobernatu du orain arte, ezkerreko indar horien arteko akordio bati esker.

Baina formula hori amaitu egin da, eta barne borrokan irabazlea ‘txakurririk zaharrena’ da. Alderdi sozialistaren ezkerrean dauden ezkerrek “pandemia eta inflazioen erdian, egoera ezegonkortu izanaren erantzuletzat jota” kostua jan dute iritziz publikoaren aurrean. Gainera, inkestek ezkerrean eta eskuinen arteko berdinketa tekniko iragarri zuten, “boto erabilgarriak” bere magia egin du beste behin: eskuin muturra lagun hartuta atzerakoia boterera itzultzeko belldurrez, Blocoko eta Alderdi Komunistako (PCP) boto-emaile askok listua irentsi, pragmatismoa besarkatu eta PSri babesa ematea erabaki dute.

Bloco 19 ordezkariatik 5era jaitsi da, eta Alderdi Komunistak, CDU alderdiko berdeekin batera, 12 parlamentaritik 6ra jaitsi da. Sozialistek bost puntu egin dute gora (%36,3tik %41,7ra). Eta gainetik, hauxe: Chega alderdi ul-

traeskuindarrak bultzada nabarmena jaso du eta hirugarren indar politikoa izatera pasa da diputatu bat izatetik ordezkari hamarrera handituta. Oposizioaren buru Rui Rio eskuindarrak adierazi zuen, bera bigarren postuan geratuz gero (hala izan da), bere alderdiak utziko liekeela sozialistek bakarrik gobernatzen, “ezkerreko fronte bat saihesteko”. Arerioak bai, baina kastako kide ere bai, hemen eta han eskuinarentzat alderdi sozialista “gaitz txikia” da.

Hego Euskal Herrian ezaguna zaigu musika hori. Portugalen gertatutakoa ispilu on bezain gordina da Espainiako neorreformismoarentzat. Azken inkestean arabera, Unidas Podemos etengabe ari da beheeraka, eta VOX puztu. Hau da, beste behin ere, ezker instituzionalak porrot egin du bere planteamenduan: eskuina boterera iritea galarazteko, neoliberalismoarekin maite-jolasean dabilen gobernu bat ahalbidetu dute, parlamentutik berau baldintzatzen saiatuz, baina kaletan mobilizaziorik eta presio sozialik egin gabe. Arrakastarik gabe.

Zeinen fite pasa garen “mugimendu sozialak zerua irabaztera doaz neoliberalismoaren aurka” horretatik “kontuz, kontuz, badatoz eskuin muturrak” esatera. Alderdi sozialistaren ezkerrean dagoen ezker instituzionalak Portugaldik ere apunteak hartu beharko lituzke, “eskuina boterera hel ez dadin” PSOEn agintea ahalbidetzen duten horiek –Podemos, ERC, EH Bildu, BNG eta enparauk–. ●